

DIGITÁLNA AGENDA PRE EURÓPU

Platformy digitálnych služieb a vznikajúce technológie, napríklad umelá inteligencia, výrazne ovplyvňujú naše spoločenské prostredie. Tieto inovácie zmenili spôsob, akým komunikujeme, nakupujeme a získavame prístup k informáciám online, a stali sa každodennou nevyhnutnosťou. Týmito zmenami sa zaoberá Digitálna agenda pre Európu na roky 2020 – 2030. Jej prioritami sú vytvorenie bezpečných digitálnych priestorov, zaistenie spravodlivej hospodárskej súťaže na digitálnych trhoch a posilnenie digitálnej suverenity Európy v súlade s dvojitou digitálnou a zelenou transformáciou.

PRÁVNY ZÁKLAD

Aj keď zmluvy neobsahujú špecifické ustanovenia týkajúce sa informačných a komunikačných technológií (IKT), EÚ môže na základe [Zmluvy o fungovaní Európskej únie](#) (ZFEÚ) konať v rôznych oblastiach politiky, ako sú napríklad: priemysel, hospodárska súťaž, obchod, transeurópske siete, výskum, energetika, vytvorenie jednotného trhu, voľný pohyb tovaru, pohyb osôb a služieb, vzdelávanie a kultúra.

CIELE

EÚ sa usiluje zlepšiť možnosti podnikov a ľudí v udržateľnej a prosperujúcejšej digitálnej budúcnosti zameranej na človeka. V nadväznosti na lisabonskú stratégiu sa v [Digitálnej agende pre Európu](#) z roku 2010 zdôraznilo, že IKT majú zásadný význam pre dosiahnutie cieľov EÚ. V roku 2015 sa [stratégia digitálneho jednotného trhu](#) zamerala na zabezpečenie lepšieho prístupu k digitálnemu tovaru a službám v celej Európe, vytvorenie optimálnych podmienok pre digitálne siete a služby a posilnenie rastového potenciálu digitálneho hospodárstva. Stratégia z roku 2020, ktorej cieľom bolo [formovať digitálnu budúcnosť Európy](#), sa zamerala na technológie prospešné pre ľudí, presadzovala konkurencieschopné hospodárstvo a podporila otvorenú, demokratickú spoločnosť. V roku 2021 sa v [digitálnom kompase](#) stanovili digitálne ciele EÚ do roku 2030 týkajúce sa zručností, verejnej správy, podnikov a infraštruktúry.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. Prvá digitálna agenda pre Európu: 2010 – 2020

Prvá digitálna agenda dosiahla niekoľko kľúčových cieľov:

- znížili sa ceny v oblasti elektronických komunikácií ([nariadenie \(EÚ\) 2022/612](#)) a od 14. júna 2017 boli zrušené poplatky za roaming („[roaming za vnútroštátne ceny](#)“),
- zlepšila sa pripojiteľnosť na internet vďaka všeobecnému širokopásmovému pripojeniu na základe mobilných a satelitných technológií,
- posilnila sa ochrana spotrebiteľa v oblasti telekomunikácií vďaka právnym predpisom o ochrane súkromia ([smernica 2009/136/ES](#)) a všeobecným

opatreniam v oblasti ochrany údajov ([nariadenie \(EÚ\) 2016/679](#) a [smernica \(EÚ\) 2016/680](#)).

S cieľom podporiť rozvoj digitálnych sietí a služieb Parlament posilnil Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC). Tento orgán podporuje spoluprácu medzi vnútroštátnymi regulátormi a Komisiou, nabáda na využívanie najlepších postupov a pracuje na harmonizácii práva v oblasti komunikácie ([nariadenie \(EÚ\) 2018/1971](#)).

V prvej digitálnej agende sa zdôrazňoval digitálny rast prostredníctvom podpory digitálnych zručností, vysokovýkonnej výpočtovej techniky, digitalizácie priemyslu, rozvoja umelej inteligencie a modernizácie verejných služieb. EÚ okrem toho stanovila pravidlá týkajúce sa geografického blokovania ([nariadenie \(EÚ\) 2018/302](#)) a prenosnosti digitálnych služieb ([nariadenie \(EÚ\) 2017/1128](#)), ktoré spotrebiteľom umožňujú prístup k online obsahu v celej EÚ.

Okrem nového regulačného rámca o ochrane údajov prijala Únia niekoľko právnych predpisov na uľahčenie rozvoja dátovo agilného hospodárstva, ako napríklad:

- nariadenie o voľnom toku iných ako osobných údajov ([nariadenie \(EÚ\) 2018/1807](#)), ktoré spoločnostiam a orgánom verejnej správy umožňuje uchovávať a spracúvať iné ako osobné údaje kdekoľvek sa rozhodnú,
- akt o kybernetickej bezpečnosti ([nariadenie \(EÚ\) 2019/881](#)), ktorým sa posilňuje Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť a zriaďuje rámec certifikácie kybernetickej bezpečnosti pre produkty a služby,
- smernica o otvorených dátach ([smernica \(EÚ\) 2019/1024](#)), ktorou sa stanovujú spoločné pravidlá pre európsky trh s údajmi uchovávanými vládou.

B. Druhá digitálna agenda pre Európu: 2020 – 2030

Druhá digitálna agenda sa zamerala na zmeny, ktoré prinášajú digitálne technológie, a zásadnú úlohu digitálnych služieb a trhov, pričom zdôraznila technologické a geopolitické ambície EÚ. Komisia vo svojich oznámeniach o [formovaní digitálnej budúcnosti Európy](#) a [digitálnom desaťročí Európy](#) podrobne opísala opatrenia na zabezpečenie digitálnych služieb a trhov. Ako priority stanovila kvantovú výpočtovú techniku, [stratégie blockchainu](#), umelú inteligenciu, polovodiče ([európsky akt o čipoch](#)), digitálnu suverenitu, [kybernetickú bezpečnosť](#), 5G/6G, európske dátové priestory a globálne technologické normy.

V marci 2021 zaviedla EÚ Digitálny kompas, v ktorom načrtla štyri ciele na rok 2030:

- zručnosti: aspoň 80 % všetkých dospelých by malo mať základné digitálne zručnosti a v EÚ by malo byť zamestnaných 20 miliónov špecialistov v oblasti IKT, pričom tieto pracovné miesta by malo zastávať viac žien,
- podniky: 75 % spoločností by malo využívať cloudové služby, veľké dáta a umelú inteligenciu; viac ako 90 % malých a stredných podnikov v EÚ by malo dosiahnuť aspoň základnú úroveň digitálnej intenzity; a počet tzv. jednorozčcov v EÚ (startupov s vysokou hodnotou) by sa mal zdvojnásobiť,
- infraštruktúra: všetky domácnosti v EÚ by mali mať gigabitové pripojenie a všetky obývané oblasti by mali byť pokryté 5G; výroba špičkových a udržateľných polovodičov v Európe by mala tvoriť 20 % celosvetovej výroby; v EÚ by sa malo

rozmiestniť 10 000 klimaticky neutrálnych vysoko bezpečných okrajových uzlov a Európa by mala mať svoj prvý kvantový počítač,

- verejné služby: všetky kľúčové verejné služby by mali byť dostupné online; všetci občania by mali mať prístup k svojim elektronickým zdravotným záznamom; a 80 % občanov by malo využívať riešenia elektronickej totožnosti.

[Program Digitálna Európa](#) zavedený [nariadením \(EÚ\) 2021/694](#) je iniciatíva EÚ, v rámci ktorej sa rozdeľuje 7,5 miliardy EUR (2021 – 2027) na projekty digitálnych technológií v oblastiach, ako sú superpočítanie, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť, pokročilé digitálne zručnosti a integrácia digitálnych technológií, s podporou centier digitálnych inovácií.

1. Údaje

Spoločné využívanie údajov je ústredným prvkom digitálnej vízie Európy. Keďže EÚ podporuje inovácie založené na údajoch, usiluje sa udržať rovnováhu medzi súkromím, bezpečnosťou, etikou a ochranou, pričom zároveň skúma možnosti využívania a zdieľania iných ako osobných údajov v súvislosti s novými technológiami a obchodnými modelmi.

[Európska dátová stratégia](#) zaviedla myšlienku spoločných európskych dátových priestorov pre deväť sektorov. Tým by sa zabezpečilo viac dát na použitie v hospodárstve a spoločnosti, pričom jednotlivci a podniky, ktoré dáta vytvárajú, by si aj naďalej zachovali kontrolu. Európsky regulačný rámec pre údaje sa skladá zo [všeobecného nariadenia \(EÚ\) 2016/679 o ochrane údajov](#) a [smernice \(EÚ\) 2016/680](#), nariadenia o európskej správe údajov ([nariadenie \(EÚ\) 2022/868](#)) o prístupnosti údajov a dôvere a európskeho aktu o údajoch ([nariadenie \(EÚ\) 2023/2854](#)), ktorý upravuje spravodlivý prístup k údajom a práva používateľov a zabezpečuje ochranu osobných údajov.

2. Umelá inteligencia

V [Bielej knihe o umelej inteligencii](#) z februára 2020 sa zdôrazňuje kľúčová úloha umelej inteligencie v modernej spoločnosti a jej očakávané spoločenské a hospodárske prínosy vo všetkých odvetviach. V marci 2024 prijal Parlament [akt o umelej inteligencii](#). Povoľuje umelú inteligenciu na všeobecné účely, obmedzuje používanie systémov biometrickej identifikácie orgánmi presadzovania práva, zakazuje sociálne bodovanie a využívanie umelej inteligencie na manipuláciu so zraniteľnosťami používateľov a ich zneužívanie a zaručuje právo spotrebiteľov podávať sťažnosti a dostávať zmysluplné vysvetlenia.

V septembri 2022 Komisia predložila [návrh smernice o zodpovednosti za umelú inteligenciu](#), ktorou sa mala zabezpečiť rovnaká ochrana osôb poškodených umelou inteligenciou. Okrem toho bol predložený [návrh novej smernice o zodpovednosti za výroby](#) zameraný na digitálne produkty, ako je umelá inteligencia.

3. Akt o digitálnych službách a akt o digitálnych trhoch

Základom digitálnej stratégie je vytvorenie bezpečnejšieho, otvorenejšieho digitálneho jednotného trhu, na ktorom sa kladie dôraz na práva používateľov a spravodlivú hospodársku súťaž. Zahŕňa to dva legislatívne piliere: [akt o digitálnych službách](#) a [akt o digitálnych trhoch](#), ktorých cieľom je zmodernizovať právne predpisy EÚ o digitálnych službách. Akty, ktoré boli prijaté spoluzákonodarcami v roku 2022

a platia od mája 2023, ponúkajú jednotný súbor pravidiel pre celú Úniu. V akte o digitálnych službách sa vymedzujú povinnosti sprostredkovateľských služieb, najmä online platforiem. Na veľké platformy sa z dôvodu rizík v oblasti šírenia nezákonného a škodlivého obsahu vzťahujú osobitné usmernenia. V akte o digitálnych trhoch sa uvádzajú pravidlá pre spoločnosti so štatútom „strážcu prístupu“, pričom dôraz sa kladie na tie spoločnosti, ktoré sú najviac náchylné na nekalé praktiky. Patria sem služby ako online sprostredkovanie, sociálne siete a cloud computing. Na základe aktu o digitálnych službách navrhla Komisia nariadenie na zefektívnenie zberu a výmeny údajov o krátkodobých prenájmoch ubytovania. Legislatívny postup bol úspešne ukončený podpísaním záverečného aktu 11. apríla 2024.

4. Elektronická verejná správa, elektronická totožnosť a digitálne euro

V digitálnej agende sa kladie dôraz na elektronickú verejnú správu a cezhraničnú spoluprácu verejného sektora. V marci 2024 Rada v nadväznosti na [návrh](#) Komisie z novembra 2022 prijala [akt o interoperabilnej Európe](#) (nariadenie (EÚ) 2024/903) s cieľom posilniť verejné služby v EÚ. Zriaďuje sa ním riadiaci výbor pre interoperabilnú Európu so zástupcami z členských štátov, Komisie a iných orgánov EÚ.

Budovanie dôvery online má zásadný význam pre spoločenský a hospodársky rast. [Nariadenie \(EÚ\) č. 910/2014](#) o elektronickej identifikácii poskytuje rámec pre bezpečné digitálne interakcie medzi občanmi, podnikmi a orgánmi. Aby sa splnili tieto zámery, Parlament prijal vo februári 2024 [rámec](#) pre európsku digitálnu identitu, ktorého cieľom je umožniť do roku 2030 80 % občanov EÚ prístup k životne dôležitým verejným službám s digitálnou identitou. Komisia predložila 28. júna 2023 [legislatívny balík](#) na vytvorenie digitálnej formy peňazí centrálnej banky ako doplnenie ich fyzickej formy a stanovila pravidlá a podmienky ich používania.

5. Kybernetická bezpečnosť

Komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku predstavili 10. novembra 2022 v reakcii na ruskú agresiu voči Ukrajine [politiku EÚ v oblasti kybernetickej obrany](#) a [Akčný plán v oblasti vojenskej mobility 2.0](#). Cieľom oboch opatrení je zvýšiť investície do kybernetickej obrany, posilniť spoluprácu medzi vojenským a civilným kybernetickým sektorom, zabezpečiť efektívne riadenie kybernetických kríz a posilniť pozíciu EÚ v oblasti kritických kybernetických technológií. Zároveň sa posilňuje európska obranná technologická a priemyselná základňa, ktorej cieľom je vytvoriť integrovaný celoeurópsky obranný priemysel. V decembri 2022 nahradila smernica NIS 2 ([smernica \(EÚ\) 2022/2555](#)) predchádzajúcu smernicu a rozšírila jej rozsah pôsobnosti tak, aby zahŕňala viac odvetví a subjektov. Okrem toho sa v nadväznosti na [návrh](#) Komisie v decembri 2023 dosiahla [neformálna dohoda](#) o akte o kybernetickej odolnosti s cieľom zvýšiť bezpečnosť rôznych technologických produktov. V apríli 2024 prijal Parlament [akt o kybernetickej solidarite](#), ktorého cieľom je posilniť solidaritu na úrovni EÚ a lepšie odhaľovať kybernetické hrozby a incidenty a reagovať na ne. Parlament a Rada tiež dosiahli dohodu o [zmene aktu o kybernetickej bezpečnosti](#).

6. Médiá a demokracia

V decembri 2020 Komisia vo svojom [oznámení](#) stanovila akčný plán na podporu obnovy a transformácie európskeho mediálneho sektora. Zdôraznila potrebu väčšej vnútroštátnej podpory prostredníctvom schválených plánov obnovy po pandémie

COVID-19 a poukázala na rušivý vplyv globálnych online platforiem na médiá, a najmä na ich dominantné postavenie na trhoch s údajmi a reklamou. [Akčný plán pre európsku demokraciu](#) dopĺňa tento mediálny plán a je zameraný na posilnenie digitálnej adaptácie tohto sektora, slobody médií a pluralizmu a na boj proti dezinformáciám. Zaoberá sa aj zhoršovaním slobody médií v dôsledku rastúcich hrozieb voči novinárom.

7. Vzdelávanie a zručnosti

Okrem regulácie poukazuje EÚ na význam digitálneho vzdelávania. [Akčný plán digitálneho vzdelávania](#) (2021 – 2027) pomáha členským štátom prispôbiť svoje vzdelávacie systémy digitálnemu veku. Jeho prioritou je vytvoriť spoľahlivý ekosystém digitálneho vzdelávania a zlepšiť zručnosti potrebné na digitálnu transformáciu.

8. Pracovné podmienky v oblasti práce pre platformy

Komisia predložila 9. decembra 2021 [smernicu so sériou opatrení na zlepšenie pracovných podmienok v oblasti práce pre platformy](#). Nové pravidlá upravujú, ako správne určiť postavenie v zamestnaní pracovníkov platforiem a ako by digitálne pracovné platformy mali používať algoritmy a umelú inteligenciu na monitorovanie a hodnotenie pracovníkov v tomto odvetví.

9. Digitálna infraštruktúra

Komisia predstavila 21. februára 2024 [nové iniciatívy pre digitálnu infraštruktúru](#) v Európe s cieľom začať diskusiu o konkrétnych návrhoch na podporu inovácií, bezpečnosti a odolnosti digitálnej infraštruktúry.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament vo svojom [uznesení z 12. marca 2019](#) naliehavo vyzval Komisiu, aby prehodnotila rozsah pôsobnosti smernice o sieťovej a informačnej bezpečnosti a zamerala sa na hrozby digitalizácie. Zároveň vyzval na zosúladenie s posilnenou politikou EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti a na väčšiu úlohu pre Agentúru EÚ pre kybernetickú bezpečnosť.

Parlament prijal 20. októbra 2020 tri uznesenia o umelej inteligencii: o [etike, občianskej zodpovednosti](#) a [duševnom vlastníctve](#), v ktorých vyzval na vytvorenie európskeho právneho rámca pre umelú inteligenciu založeného na etike. S cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti digitálneho jednotného trhu prijal Parlament uznesenie o akte o digitálnych službách. Navrhol v ňom, aby legislatívny balík posilnil vnútorný trh, zaručoval ochranu spotrebiteľa, zaistil rovnocennosť medzi nelegálnymi aktivitami offline a online, zachovával transparentnosť, rešpektoval práva a zahŕňal subjekty z krajín mimo EÚ, ktoré majú vplyv na spotrebiteľov v Únii. Vyzval tiež na väčšiu spravodlivosť, transparentnosť a zodpovednosť za moderovanie obsahu digitálnych služieb. Uznesenie vychádzalo z výskumu, [workshopu](#) a [série štúdií](#) zadaných Výborom pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa. Zosúladenie návrhov aktu o digitálnych službách a aktu o digitálnych trhoch s uznesením Parlamentu je dôkazom, že Parlament môže mať vplyv na legislatívny program aj bez formálneho práva legislatívnej iniciatívy.

Parlament 20. mája 2021 vo svojom [uznesení o formovaní digitálnej budúcnosti Európy](#) vyzval na odstránenie všetkých prekážok fungovania jednotného digitálneho trhu a zlepšenie využívania umelej inteligencie pre európskych spotrebiteľov.

12. decembra 2023 vyzval Parlament na [zákaz návykových prvkov](#) pri navrhovaní elektronických služieb, ako je napríklad nekonečné posúvanie textu („skrolovanie“) či automatické prehrávanie. Niektorí poslanci chceli zaviesť aj digitálne „právo nebyť rušený“ spolu so zoznamom správnych postupov v oblasti dizajnu.

Poslanci EP 13. decembra 2023 zdôraznili [potrebu prehodnotiť pravidlá EÚ týkajúce sa geografického blokovania](#) s cieľom odstrániť všetky zostávajúce prekážky a využiť plný potenciál jednotného trhu.

Parlament 13. marca 2024 v rámci európskeho akčného plánu pre demokraciu schválil [akt o slobode a pluralite médií](#), ktorým sa posilňuje ochrana nezávislosti médií, a [nariadenie o transparentnosti demokratických procesov](#) regulujúce politickú reklamu.

Viac informácií o tejto téme nájdete na webovom sídle [Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa](#) a [Výboru pre priemysel, výskum a energetiku](#).

Alyssia Petit / Zuzanna Wala / Matteo Ciucci / Barbara Martinello

04/2024